

УДК 342.9

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-3\(69\)-850-861](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-3(69)-850-861)

Буга Ганна Сергіївна доктор юридичних наук, доцент, начальник відділу організації наукової діяльності Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кропивницький, <https://orcid.org/0000-0003-3957-7387>

Буга Володимир Васильович доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності НПУ Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кропивницький, <https://orcid.org/0000-0002-0655-5256>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правового статусу Служби безпеки України в механізмі забезпечення національної безпеки держави. Актуальність обраної теми зумовлена суттєвим зростанням ролі та значення СБУ в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації, що розпочалася 24 лютого 2022 року, а також необхідністю системного осмислення правового становища цього органу з урахуванням євроатлантичного вектору розвитку України. У статті проаналізовано конституційно-правові засади функціонування Служби безпеки України, зокрема положення статей 85, 106 та 107 Конституції України, які визначають повноваження Верховної Ради та Президента щодо регулювання діяльності СБУ, а також закріплюють її участь у Раді національної безпеки і оборони України. Досліджено законодавче визначення поняття національної безпеки України як захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів від реальних і потенційних загроз. Розкрито правовий статус СБУ як державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями на підставі аналізу Закону України «Про Службу безпеки України», Закону України «Про національну безпеку України», а також спеціального законодавства у сферах контррозвідувальної діяльності, боротьби з тероризмом, оперативно-розшукової діяльності, охорони державної таємниці та протидії організованим злочинності. Визначено місце СБУ в системі суб'єктів сектору безпеки і оборони держави. Досліджено структуру адміністративно-правового статусу СБУ, що охоплює функціонально-цільовий, структурно-організаційний та компетенційний компо-

ненти. Охарактеризовано організаційну будову Служби, повноваження щодо застосування заходів примусу, а також особливості адміністративної діяльності її підрозділів, яка поділяється на зовнішню – основну, спрямовану на реалізацію покладених завдань, та внутрішню – допоміжну, що забезпечує належне організаційне функціонування Служби. За результатами дослідження виявлено суттєві прогалини у правовому регулюванні статусу СБУ, зокрема відсутність у чинному законодавстві вичерпного та чітко визначеного переліку функцій Служби. Обґрунтовано необхідність прийняття нової редакції профільного закону з метою приведення діяльності СБУ у відповідність до стандартів демократичного цивільного контролю та зобов'язань України у сфері євроатлантичної інтеграції.

Ключові слова: Служба безпеки України, правовий статус, адміністративно-правовий статус, національна безпека, сектор безпеки і оборони, державний орган спеціального призначення, правоохоронні функції, контррозвідувальна діяльність, боротьба з тероризмом, євроатлантична інтеграція, воєнний стан, цивільний контроль, адміністративна діяльність, заходи примусу.

Buha Hanna Serhiivna Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Department of Organization of Scientific Activities, Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi, Kropyvnytskyi, <https://orcid.org/0000-0003-3957-7387>

Buha Volodymyr Vasylovych Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Administrative and Legal Disciplines, Faculty of Training Specialists for Preventive Activities Units of the National Police of Ukraine, Donetsk State University of Internal Affairs, <https://orcid.org/0000-0002-0655-5256>

ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE SECURITY SERVICE OF UKRAINE IN THE MECHANISM OF ENSURING NATIONAL SECURITY OF UKRAINE

Abstract. The article is devoted to a comprehensive study of the administrative and legal status of the Security Service of Ukraine in the mechanism of ensuring the national security of the state. The relevance of the chosen topic is due to the significant increase in the role and importance of the SBU in the conditions of the full-scale armed aggression of the Russian Federation, which began on February 24, 2022, as well as the need for a systematic understanding of the legal status of this body, taking into account the Euro-Atlantic vector of Ukraine's development. The article analyzes the constitutional and legal principles of the functioning of the Security Service of Ukraine, in particular the provisions of Articles 85, 106 and 107 of the Constitution of Ukraine, which determine the powers of the Verkhovna Rada and the President to regulate the

activities of the SBU, and also enshrine its participation in the National Security and Defense Council of Ukraine. The legislative definition of the concept of national security of Ukraine as the protection of state sovereignty, territorial integrity, democratic constitutional order and other national interests from real and potential threats is studied. The legal status of the SBU as a special-purpose state body with law enforcement functions is revealed based on the analysis of the Law of Ukraine "On the Security Service of Ukraine", the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine", as well as special legislation in the areas of counterintelligence, counterterrorism, operational and investigative activities, protection of state secrets and countering organized crime. The place of the SBU in the system of entities of the state security and defense sector is determined. The structure of the administrative and legal status of the SBU, which includes functional-target, structural-organizational and competence components, is studied. The organizational structure of the Service, the powers to apply coercive measures, as well as the features of the administrative activities of its units, which are divided into external - main, aimed at implementing the assigned tasks, and internal - auxiliary, which ensures the proper organizational functioning of the Service, are described. The results of the study revealed significant gaps in the legal regulation of the status of the SBU, in particular, the absence of an exhaustive and clearly defined list of the Service's functions in the current legislation. The need to adopt a new version of the profile law in order to bring the SBU's activities into line with the standards of democratic civilian control and Ukraine's obligations in the field of Euro-Atlantic integration is substantiated.

Keywords: Security Service of Ukraine, legal status, administrative-legal status, national security, security and defense sector, special-purpose state body, law enforcement functions, counterintelligence activities, counterterrorism, Euro-Atlantic integration, martial law, civilian control, administrative activities, coercive measures.

Постановка проблеми. Служба безпеки України (далі – СБУ) є одним із ключових суб'єктів сектору безпеки і оборони держави, від ефективної діяльності якого залежить реалізація конституційних гарантій безпеки особи, суспільства та держави. В умовах збройної агресії російської федерації, що розпочалася 24 лютого 2022 року, роль і значення СБУ суттєво зросли, а законодавче регулювання її статусу зазнало значних змін. Служба безпеки України посідає ключове місце серед державних органів спеціального призначення з правоохоронними повноваженнями та відіграє провідну роль у забезпеченні державної безпеки. Сучасні умови висунули перед українським суспільством і, зокрема, перед СБУ новий масштабний виклик – повномасштабну збройну агресію російської федерації. Дослідження адміністративно-правового статусу СБУ набуває особливої актуальності з огляду на необхідність системного

осмислення правового становища цього органу в механізмі публічного управління, з'ясування відповідності його повноважень стандартам демократичної правової держави та зобов'язань, що впливають із курсу на євроатлантичну інтеграцію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика адміністративно-правового статусу Служби безпеки України та її місця в механізмі забезпечення національної безпеки держави привертає увагу значної кількості вітчизняних науковців у галузі адміністративного та конституційного права. Вагомий внесок у дослідження адміністративно-правового статусу СБУ зробили О.В. Грідін, С.П. Пономарьов, Р.Ф. Баранецький, О.В. Брусакова, М.М. Карпенко М.М. Швайка, О.С. Власюк, О.В. Шмоткін. В.Г. Однак, попри значну кількість наукових розробок, комплексне дослідження адміністративно-правового статусу СБУ в механізмі забезпечення національної безпеки в умовах повномасштабної збройної агресії, з урахуванням останніх законодавчих змін та євроатлантичного вектору розвитку, залишається недостатньо опрацьованим, що зумовлює актуальність і необхідність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Мета статті. Метою статті є комплексне дослідження адміністративно-правового статусу Служби безпеки України в механізмі забезпечення національної безпеки держави шляхом аналізу нормативно-правових засад її діяльності, визначення місця СБУ в системі органів публічної влади, розкриття її основних функцій, завдань і повноважень, а також виявлення проблемних аспектів правового регулювання діяльності цього органу. Окрему увагу приділено обґрунтуванню напрямів удосконалення законодавчого забезпечення функціонування Служби безпеки України з урахуванням сучасних безпекових викликів, умов воєнного стану та зобов'язань України у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення національної безпеки виступає однією з ключових стратегічних цілей і водночас фундаментальною функцією держави, адже кожен громадянин має почуватись захищеним від глобальних загроз і зовнішньої агресії. У сучасних умовах, що характеризуються зростанням ризиків і викликів, проблема ефективного гарантування національної безпеки та здатності держави оперативно й адекватно реагувати набуває першочергового значення. Саме тому основна місія Служби безпеки України полягає у забезпеченні безпеки держави та захисті прав її громадян [1, с. 127].

Слід відмітити, що у Конституції України містяться норми, які визначають основи функціонування Служби безпеки України. Зокрема, ст. 85 встановлює повноваження Верховної Ради щодо регулювання діяльності СБУ: парламент призначає та звільняє Голову Служби за поданням Президента, затверджує її загальну структуру, чисельність та визначає основні функції. У ст. 106 окреслено повноваження Президента України у цій сфері, серед яких – внесення до

Верховної Ради подання про призначення чи звільнення Голови СБУ. Стаття 107 Конституції передбачає, що Голова Служби безпеки України входить до складу Ради національної безпеки і оборони України за посадою [2].

Слід зазначити, що відповідно до ст.1 Закону України «Про національну безпеку України» національна безпека України – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [3].

Національна безпека охоплює оборону держави та всі види безпеки, визначені Конституцією й законами України, зокрема державну, громадську, інформаційну, екологічну, економічну, транспортну, енергетичну, а також безпеку особи [4, с. 282]. Поняття «національна безпека» трактується науковцями по-різному. Наприклад, Степановський В.С. наголошує, що термін «національний» у нормативно-правовому полі є нечітким і має обмежену ефективність, оскільки більше пасує до політичних дискусій, які часто спираються на загальні чи емоційні уявлення про «націю», «національність», «національні інтереси» та подібні категорії [5, с. 298]. У свою чергу, згідно зі «Словником української мови», слово «засади» визначається як: основа певного явища або діяльності, те головне, на чому все ґрунтується; ключове положення чи принцип, фундамент світогляду або норма поведінки; спосіб або метод реалізації певної дії чи процесу [6, с. 300].

Як зазначається в ст. 1 Закону України «Про Службу безпеки України» Служба безпеки України – державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України. В ст. 2 цього Закону зазначено, що на Службу безпеки України покладається у межах визначеної законодавством компетенції захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідвально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці. До завдань Служби безпеки України також входить попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень проти миру і безпеки людства, тероризму та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України [7].

З аналізу ст. 1 Закону України «Про Службу безпеки України» випливає, що ключовою метою діяльності цього органу є забезпечення національної безпеки держави, важливою складовою якої виступає фінансово-економічна безпека. Стаття 2 цього Закону підтверджує тісний взаємозв'язок між метою та завданнями СБУ, серед яких – запобігання, виявлення, припинення та розкриття корупційних проявів і організованої злочинності у сфері управління, а також інших правопорушень, що безпосередньо загрожують життєво важливим

інтересам держави [7]. Отже, наведені положення засвідчують, що СБУ наділена реальними повноваженнями у сфері захисту національної безпеки. Водночас закон не містить чітко визначених функцій спеціальної служби, що, на нашу думку, є суттєвим недоліком у регулюванні її правового статусу. Щодо організаційної структури СБУ, то вона охоплює такі складові: порядок утворення та ліквідації органу, його інституційну належність і внутрішню структуру. До ключових елементів цієї структури належать: центральний апарат і територіальні органи; керівництво (голова та його заступники); підприємства, установи та організації, підпорядковані СБУ; а також дорадчі, консультативні чи інші допоміжні органи [8].

Слід зазначити, що діяльність Служби безпеки України визначається не лише профільним законом, а й низкою інших нормативно-правових актів. Так, відповідно до ст. 5 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність», СБУ виступає спеціально уповноваженим органом державної влади у сфері контррозвідки [9]. Стаття 4 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» закріплює за СБУ статус головного органу в загальнодержавній системі протидії терористичній діяльності [10]. Згідно зі ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», оперативні підрозділи СБУ наділені правом здійснювати оперативно-розшукові заходи [11]. Частина 3 ст. 5 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» відносить СБУ до державних органів, що беруть участь у протидії організованій злочинності [12]. Крім того, ст. 12 Закону України «Про національну безпеку України» визначає СБУ як складову сектору безпеки й оборони [13]. Стаття 5 Закону України «Про державну таємницю» підкреслює, що Служба безпеки України є спеціально уповноваженим органом у сфері охорони державної таємниці [14].

Як зазначає Брусакова О.В., Служба безпеки України, як орган публічної влади, здійснює діяльність на високому рівні та має важливе практичне значення для захисту прав і інтересів громадян нашої країни. Особливо це актуально в сучасних умовах, адже головний акцент її роботи спрямований на забезпечення національної безпеки в закріплених законом сферах. Для успішного виконання поставлених завдань необхідна ефективна правова основа діяльності СБУ. У зв'язку з цим систематичний науковий аналіз нормативно-правової бази, яка визначає основні положення функціонування Служби безпеки, є вкрай важливим для уникнення прогалин і колізій у законодавстві. Особливу увагу також слід приділити дослідженню правового статусу СБУ як суб'єкта публічної влади [15, с. 533].

Як зазначає Грідін О.В. служба в органах Служби безпеки України, є різновидом державної служби. Працівники зазначених підрозділів виконують завдання держави та суспільства, спрямовані на забезпечення особистої безпеки

громадян, займаються превенцією і припиненням злочинів, надають допомогу громадянам та юридичним особам у здійсненні їх законних прав та інтересів тощо. З метою забезпечення успішного виконання цих завдань докорінного поліпшення потребують не лише форми і методи діяльності СБУ, але і якісний підхід до визначення адміністративно-правового статусу їх працівників [16, с.299].

Карпенко М.М. зазначає, що на Службу безпеки України покладається низка ключових завдань. Серед них – захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, а також економічного, науково-технічного та оборонного потенціалу держави. СБУ забезпечує охорону законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спецслужб, протидіє посяганням окремих осіб, груп чи організацій і відповідає за охорону державної таємниці. Окрім того, до завдань Служби належать запобігання, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, терористичної діяльності, корупційних правопорушень та організованої злочинності у сферах управління й економіки, а також інших протиправних дій, які становлять безпосередню загрозу життєво важливим інтересам України. Таким чином, особливість адміністративно-правового статусу СБУ полягає в тому, що вона функціонує як спеціальний правоохоронний орган. Це визначено законодавчо й підтверджується науково обґрунтованими характеристиками, притаманними правоохоронним інституціям, що надає можливість СБУ брати участь у правоохоронних адміністративно-правових відносинах [17, с. 140].

Власюк О.С. і Шмоткін О.В. підкреслюють, що Служба безпеки України є державним органом спеціального призначення з правоохоронними повноваженнями, який відповідає за забезпечення державної безпеки та становить елемент системи національної безпеки Центральним її об'єктом виступають права й свободи людини та громадянина [18, с. 450; 19, с. 270]. У цьому контексті СБУ не лише захищає суб'єктивні права осіб під час виконання правоохоронних завдань і слідкує за їх додержанням у власній діяльності, але й сприяє практичному впровадженню інших складових відповідного правового механізму. Реалізація міжнародно-правових стандартів у сфері прав людини можлива лише за умови належного гарантування державної безпеки та усунення загроз і ризиків [4, с.285].

Пономарьов С.П. зазначає, що адміністративно-правовий статус Служби безпеки України охоплює функціонально-цільовий, структурно-організаційний та компетенційний компоненти, а також піднаглядність, відповідальність органу та гарантії його діяльності [20, с. 123]. Така побудова зумовлена специфікою завдань і повноважень СБУ, особливим порядком її створення, реорганізації та ліквідації, вимогами щодо підконтрольності й підзвітності, а також особли-

востями управління, кадрової політики, призначення та звільнення персоналу [21, с. 23–24]. Водночас слушно підкреслити, що піднаглядність СБУ, на нашу думку, не потребує виокремлення в окремий елемент, оскільки вона є складовою частиною організаційно-структурного блоку.

Карпенко М.М. визначає адміністративну діяльність підрозділів Служби безпеки України як різновид виконавчо-розпорядчої роботи, спрямованої на захист інтересів держави й громадян, підтримання національної безпеки та правопорядку, а також на запобігання й припинення правопорушень. На відміну від інших правоохоронних органів, адміністративна діяльність СБУ має власні змістові особливості, специфічні принципи та характерні риси. До основних ознак такої діяльності автор відносить здійснення оперативно-розшукових, профілактичних, охоронних, виконавчих і кримінально-процесуальних заходів [17].

Пузирний В.Ф., досліджуючи адміністративну діяльність СБУ, виокремлює два її основних різновиди. Перший – зовнішня адміністративна діяльність, яка безпосередньо спрямована на реалізацію покладених на Службу завдань. Другий – внутрішня адміністративна діяльність, що охоплює регулювання внутрішньо-організаційних відносин та забезпечення належного функціонування СБУ як інституції. При цьому внутрішня діяльність носить підпорядкований, допоміжний характер і слугує організаційним підґрунтям для ефективної роботи Служби. Натомість зовнішня адміністративна діяльність є визначальною, оскільки саме через неї практично втілюються основні завдання та функції, що розкривають сутність і призначення СБУ [22, с. 122; 23].

Відповідно до Закону України «Про Службу безпеки України», з метою належної реалізації правоохоронної функції Служба безпеки України має право застосовувати такі заходи примусу: попереджувальні; загальні заходи адміністративного припинення; спеціальні заходи адміністративного припинення; заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення; оперативно-розшукові. Окрім вищезазначеного працівники Служби безпеки України мають право: – одержувати в установленому законом порядку на письмову вимогу керівника органу або оперативного підрозділу Служби безпеки України від органів доходів і зборів, фінансових та інших установ, підприємств, організацій (незалежно від форми власності) інформацію і документи про операції, стан рахунків і руху коштів на них за конкретний проміжок часу; – одержувати в установленому законодавством порядку за письмовими запитами керівника органу або оперативного підрозділу Служби безпеки України інформацію з автоматизованих інформаційних і довідкових систем та банків даних, створюваних Верховним Судом України, Генеральною прокуратурою України, Національним банком України, Антимонопольним комітетом України, Фондом державного майна України, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самовряду-

вання України; – подавати органам державної влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям усіх форм власності обов'язкові для розгляду пропозиції з питань національної безпеки, у тому числі із забезпечення охорони державної таємниці тощо [7].

Висновки: Проведене дослідження правового статусу Служби безпеки України в механізмі забезпечення національної безпеки держави дозволяє сформулювати такі висновки. Національна безпека України є комплексним багатовимірним явищем, що охоплює захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів від реальних і потенційних загроз. Центральним об'єктом системи національної безпеки виступають права й свободи людини та громадянина, що зумовлює особливу роль СБУ як головного суб'єкта у відповідній сфері. Слід зазначити, що правовий статус СБУ визначається розгалуженою системою нормативно-правових актів, серед яких – Конституція України, Закон України «Про Службу безпеки України», Закон України «Про національну безпеку України», а також спеціальне законодавство у сферах контррозвідки, боротьби з тероризмом, оперативно-розшукової діяльності, охорони державної таємниці та протидії організованій злочинності. Така багаторівнева нормативна база відображає широту компетенції СБУ, водночас породжуючи ризики колізій і неузгодженостей у правовому регулюванні. Адміністративно-правовий статус СБУ є складною системною категорією, що охоплює функціонально-цільовий, структурно-організаційний та компетенційний компоненти. Особливістю цього статусу є те, що СБУ функціонує як спеціальний правоохоронний орган, наділений широким колом повноважень, зокрема правом застосування примусових заходів – попереджувальних, загальних та спеціальних заходів адміністративного припинення, заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, а також оперативно-розшукових заходів. Адміністративна діяльність СБУ поділяється на зовнішню, що є основною і спрямована на безпосередню реалізацію покладених завдань, та внутрішню, яка має допоміжний організаційний характер. Специфіка адміністративної діяльності СБУ порівняно з іншими правоохоронними органами виявляється у здійсненні оперативно-розшукових, профілактичних, охоронних, виконавчих і кримінально-процесуальних заходів. Також, необхідно зазначити, що чинне законодавство, що регулює статус СБУ, має суттєві недоліки. Зокрема, закон не містить вичерпного та чітко визначеного переліку функцій Служби, що є прогалиною у правовому регулюванні та потенційно розширює межі дискреційних повноважень цього органу. Усунення зазначених недоліків шляхом прийняття нової редакції профільного закону є нагальною потребою з огляду на сучасні безпекові виклики та зобов'язання України у сфері євроатлантичної інтеграції, що передбачають приведення діяльності спеціальних служб у відповідність до демократичних стандартів цивільного контролю.

Література

1. Гриценко В.Г. Сутність та особливості забезпечення Службою безпеки України національної безпеки держави як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. Випуск 82: частина 2. 2024. С. 126-129.
2. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст.241.
4. Швайка М.М. Місце і значення Служби безпеки України в реалізації адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. №4. С. 282-286.
5. Степановський В.С. Діяльність Служби безпеки України як суб'єкта забезпечення національної безпеки в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. С. 298-302.
6. Словник української мови : в 11 т. / ред. колег. І. К. Білодід (голова) [та ін.]. К. : Наукова думка, 1970-1980. Т. 3. 941 с.
7. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст.382.
8. Rasim M. Alguliyev, Yadigar N. Imamverdiyev , Rasim Sh. Mahmudov & Ramiz M. Aliguliyev (2020): Information security as a national security component, *Information Security Journal: A Global Perspective*. DOI: 10.1080/19393555.2020.1795323To. URL: <https://doi.org/10.1080/19393555.2020.1795323>Published online: 20 Jul 2020.
9. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26 грудня 2002 року № 374-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 12. Ст.89.
10. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року №638-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 25. Ст.180.
11. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст.303.
12. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року № 3341-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 35. Ст.358.
13. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №31. Ст.241.
14. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року № 3855-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 16. Ст.93.
15. Брусакова О.В. Правові основи діяльності Служби безпеки України як суб'єкта публічної влади. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 12. 2023. С. 533-535.
16. Грідін О.В. Адміністративно-правовий статус Служби безпеки України. *Державно і право*. №48. 2010. С. 298-303.
17. Карпенко М.М. Адміністративна діяльність підрозділів Служби безпеки України *Вісник ХНУВС*. 2014. № 4 (67). С. 137-148.
18. Власюк О.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці. Київ: НІСД, 2016. 528 с.
19. Шмоткін О.В. Філософсько-правові аспекти діяльності Служби безпеки України по забезпеченню прав особи. *Наукові праці Одеської національної юридичної академії*. 2009. Т. 8. С. 270–277.
20. Пономарьов С.П. Адміністративно-правовий статус органів Служби безпеки України. *Право і безпека*. 2012. № 3. С. 121-125.

21. Баранецький Р.Ф. Щодо статусу Служби безпеки України як органу державної влади. *Юридична наука*. 2015. № 2. С. 22-27.
22. Пузирний В.Ф. Адміністративна діяльність Служби безпеки України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 121–123.
23. Мех, Ю. В., Башинський, А. Р., Буков, В. Д., Закалюжна, В. С., & Курило Р. С. (2025). Адміністративно-правові засади діяльності Служби безпеки України. *Український політико-правовий дискурс*, (12). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15721035>.

References:

1. Hrytsenko V.H. Sutnist ta osoblyvosti zabezpechennia Sluzhboiu bezpeky Ukrainy natsionalnoi bezpeky derzhavy yak obiekta administratyvno-pravovoi okhorony ta zakhystu. [The essence and features of ensuring the national security of the state as an object of administrative and legal protection and defense by the Security Service of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii PRAVO*. Vypusk 82: chastyna 2. 2024. S. 126-129. [in Ukrainian].
2. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. St. 141. [in Ukrainian].
3. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On the national security of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 roku № 2469-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2018. № 31. St.241. [in Ukrainian].
4. Shvaika M.M. Mistse i znachennia Sluzhby bezpeky Ukrainy v realizatsii administratyvno-pravovoho mekhanizmu zabezpechennia prav i svobod hromadian [The place and importance of the Security Service of Ukraine in the implementation of the administrative and legal mechanism for ensuring the rights and freedoms of citizens]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. 2023. №4. S. 282-286. [in Ukrainian].
5. Stepanovskiy V.S. Diialnist Sluzhby bezpeky Ukrainy yak subiektazabezpechennia natsionalnoi bezpeky v umovakh voiennoho stanu [The Security Service of Ukraine as a subject of ensuring national security under martial law]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. S. 298-302. [in Ukrainian].
6. Slovyk ukrainskoi movy [Ukrainian language dictionary]: v 11 t. / red. koleh. I. K. Bilodid (holova) [ta in.]. K. : Naukova dumka, 1970-1980. T. 3. 941 s. [in Ukrainian].
7. Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy [About the Security Service of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 25 bereznia 1992 roku № 2229-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. № 27. St.382. [in Ukrainian].
8. Rasim M. Alguliyev, Yadigar N. Imamverdiyev, Rasim Sh. Mahmudov & Ramiz M. Aliguliyev (2020): Information security as a national security component, *Information Security Journal: A Global Perspective*. DOI: 10.1080/19393555.2020.1795323To. URL: <https://doi.org/10.1080/19393555.2020.1795323>Published online: 20 Jul 2020.
9. Pro kontrozviduvalnu diialnist [On counterintelligence activities]: Zakon Ukrainy vid 26 hrudnia 2002 roku № 374-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. № 12. St.89. [in Ukrainian].
10. Pro borotbu z teroryzmom [On the fight against terrorism]: Zakon Ukrainy vid 20 bereznia 2003 roku №638-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. № 25. St.180. [in Ukrainian].
11. Pro operatyvno rozshukovu diialnist [On operational investigative activities]: Zakon Ukrainy vid 18 liutoho 1992 roku № 2135-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. № 22. St.303. [in Ukrainian].
12. Pro orhanizatsiino-pravovi osnovy borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu [On the organizational and legal foundations of the fight against organized crime]: Zakon Ukrainy vid 30 chervnia 1993 roku № 3341-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1993. № 35. St.358. [in Ukrainian].

13. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On the national security of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 roku № 2469-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2018. №31. St.241. [in Ukrainian].

14. Pro derzhavnu taiemnytsiu [On state secrets]: Zakon Ukrainy vid 21 sichnia 1994 roku № 3855-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1994. № 16. St.93. [in Ukrainian].

15. Brusakova O.V. Pravovi osnovy diialnosti Sluzhby bezpeky Ukrainy yak subiekta publichnoi vlady [Legal foundations of the activities of the Security Service of Ukraine as a subject of public power]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 12. 2023. S. 533-535. [in Ukrainian].

16. Hridin O.V. Administratyvno-pravovyi status Sluzhby bezpeky Ukrainy [Administrative and legal status of the Security Service of Ukraine]. *Derzhavno i pravo*. №48. 2010. S. 298-303. [in Ukrainian].

17. Karpenko M.M. Administratyvna diialnist pidrozdiliv Sluzhby bezpeky Ukrainy [Administrative activities of the divisions of the Security Service of Ukraine]. *Visnyk KhNUVS*. 2014. № 4 (67). S. 137-148. [in Ukrainian].

18. Vlasiuk O.S. Natsionalna bezpeka Ukrainy: evoliutsiia problem vnutrishnoi polityky [National security of Ukraine: evolution of domestic policy problems]: *Vybr. nauk. pratsi*. Kyiv: NISD, 2016. 528 s. [in Ukrainian].

19. Shmotkin O.V. Filosofsko-pravovi aspekty diialnosti Sluzhby bezpeky Ukrainy po zabezpechenniu prav osoby [Philosophical and legal aspects of the activities of the Security Service of Ukraine to ensure the rights of the individual]. *Naukovi pratsi Odeskoi natsionalnoi yurydychnoi akademii*. 2009. T. 8. S. 270–277. [in Ukrainian].

20. Ponomarov S.P. Administratyvno-pravovyi status orhaniv Sluzhby bezpeky Ukrainy [Administrative and legal status of the bodies of the Security Service of Ukraine.]. *Pravo i bezpeka*. 2012. № 3. S. 121-125. [in Ukrainian].

21. Baranetskyi R.F. Shchodo statusu Sluzhby bezpeky Ukrainy yak orhanu derzhavnoi vlady [On the status of the Security Service of Ukraine as a body of state power.]. *Yurydychna nauka*. 2015. № 2. S. 22-27. [in Ukrainian].

22. Puzyrnyi V.F. Administratyvna diialnist Sluzhby bezpeky Ukrainy [Administrative activities of the Security Service of Ukraine]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. 2017. № 5. S. 121–123. [in Ukrainian].

23. Mekh, Yu. V., Bashynskyi, A. R., Bukov, V. D., Zakaliuzhna, V. S., & Kurylo R. S. (2025). Administratyvno-pravovi zasady diialnosti Sluzhby bezpeky Ukrainy [Administrative and legal principles of the activities of the Security Service of Ukraine]. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs*, (12). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15721035>. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 14.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.03.2026